

**Κατευθυντήριες γραμμές σχετικά με την
αντιμετώπιση των ανοιγμάτων σε κίνδυνο
της αγοράς και σε κίνδυνο αθέτησης
αντισυμβαλλομένου στο πλαίσιο του
τυποποιημένου μαθηματικού τύπου**

Εισαγωγή

- 1.1. Σύμφωνα με το άρθρο 16 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1094/2010 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 24ης Νοεμβρίου 2010, για τη σύσταση Ευρωπαϊκής Εποπτικής Αρχής (εφεξής «κανονισμός ΕΙΟΡΑ»)¹, η ΕΙΟΡΑ εκδίδει κατευθυντήριες γραμμές σχετικά με την αντιμετώπιση των ανοιγμάτων σε κίνδυνο της αγοράς και σε κίνδυνο αθέτησης αντισυμβαλλομένου στο πλαίσιο του τυποποιημένου μαθηματικού τύπου.
- 1.2. Οι κατευθυντήριες γραμμές σχετίζονται με τα άρθρα 104 και 105 της οδηγίας 2009/138/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 25ης Νοεμβρίου 2009, σχετικά με την ανάληψη και την άσκηση δραστηριοτήτων ασφάλισης και αντασφάλισης (εφεξής «οδηγία Φερεγγυότητα ΙΙ»)² καθώς και με τα άρθρα 164 έως 202 των εκτελεστικών μέτρων³.
- 1.3. Οι παρούσες κατευθυντήριες γραμμές απευθύνονται στις εποπτικές αρχές κατά την οδηγία Φερεγγυότητα ΙΙ.
- 1.4. Με τις παρούσες κατευθυντήριες γραμμές επιδιώκεται να διευκολυνθεί η σύγκλιση των πρακτικών σε όλα τα κράτη μέλη, καθώς και να υποστηριχθούν οι επιχειρήσεις στην εφαρμογή των ενόχτων κινδύνου αγοράς και κινδύνου αθέτησης αντισυμβαλλομένου του τυποποιημένου μαθηματικού τύπου.
- 1.5. Για τους σκοπούς του παρόντος εγγράφου, έχει καταρτιστεί ο ακόλουθος ορισμός:
  - Ως «αρνητική θέση μετοχής» νοείται αρνητική θέση η οποία σχετίζεται με μετοχές που προκύπτουν από ανοιχτή πώληση κατά την έννοια του άρθρου 2 παράγραφος 1 στοιχείο β) του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 236/2012.
- 1.6. Εάν δεν παρέχεται ορισμός στις παρούσες κατευθυντήριες γραμμές, οι όροι έχουν την έννοια που τους αποδίδεται στις νομικές πράξεις που αναφέρονται στην εισαγωγή.
- 1.7. Οι εν λόγω κατευθυντήριες γραμμές εφαρμόζονται από την 1η Απριλίου 2015.

Κατευθυντήρια γραμμή 1 – Παροχές σε εργαζομένους

- 1.8. Στις περιπτώσεις που αναγνωρίζονται υποχρεώσεις για παροχές σε εργαζομένους, σύμφωνα με το κεφάλαιο ΙΙ των εκτελεστικών μέτρων, οι επιχειρήσεις πρέπει να τις λαμβάνουν υπόψη στον υπολογισμό των κεφαλαιακών απαιτήσεων για τις ενόχτες κινδύνου αγοράς και κινδύνου αθέτησης αντισυμβαλλομένου. Για τον σκοπό αυτόν, οι επιχειρήσεις πρέπει να λαμβάνουν υπόψη τον χαρακτήρα των παροχών και, όπου κρίνεται σκόπιμο, τον χαρακτήρα όλων των συμβατικών ρυθμίσεων με ίδρυμα επαγγελματικών συνταξιοδοτικών

¹ ΕΕ L 331 της 15.12.2010, σ. 48-83.

² ΕΕ L 335 της 17.12.2009, σ. 1-155.

³ ΕΕ L 12 της 17.01.2015, σ. 1-797.

παροχών κατά την έννοια της οδηγίας 2003/41/EK ή άλλη ασφαλιστική ή αντασφαλιστική επιχείριση για τη χορήγηση των εν λόγω παροχών.

- 1.9. Εάν η διαχείριση των στοιχείων ενεργητικού που αντιπροσωπεύουν τις υποχρεώσεις για παροχές σε εργαζομένους έχει ανατεθεί εξωτερικά, οι επιχειρήσεις που ενεργούν ως ανάδοχοι πρέπει να λαμβάνουν υπόψη τα εν λόγω στοιχεία στον υπολογισμό της κεφαλαιακής απαίτησης για τις ενότητες κινδύνου αγοράς και κινδύνου αθέτησης αντισυμβαλλομένου, υπό την προϋπόθεση ότι είναι υπεύθυνες για τυχόν απώλεια αξίας αυτών των στοιχείων ενεργητικού.

Κατευθυντήρια γραμμή 2 – Επηρεασμός διάρκειας από δικαιώματα προαίρεσης με θέση αγοράς

- 1.10. Κατά τον προσδιορισμό της διάρκειας ομολόγων και δανείων με δικαιώματα προαίρεσης με θέση αγοράς, οι επιχειρήσεις πρέπει να λαμβάνουν υπόψη ότι αυτά μπορεί να μην καταστούν απαιτητά από τον δανειολήπτη σε περίπτωση που επιδεινωθεί η πιστοληπτική του ικανότητα ή διευρυνθούν τα πιστωτικά περιθώρια ή αυξηθούν τα επιτόκια.

Κατευθυντήρια γραμμή 3 - Μέση διάρκεια για την υποενότητα μετοχικού κινδύνου με βάση τη διάρκεια

- 1.11. Οι επιχειρήσεις πρέπει να ερμηνεύουν τη μέση διάρκεια που αναφέρεται στο άρθρο 304 παράγραφος 1 στοιχείο β) σημείο (iii) της οδηγίας Φερεγγυότητα II ως τη διάρκεια των συνολικών ταμειακών ροών των υποχρεώσεων.

Κατευθυντήρια γραμμή 4 - Υποενότητα κινδύνου επιτοκίου

- 1.12. Οι επιχειρήσεις πρέπει να περιλαμβάνουν στον υπολογισμό της κεφαλαιακής απαίτησης για την υποενότητα κινδύνου επιτοκίου όλα τα στοιχεία ενεργητικού και παθητικού που χαρακτηρίζονται από ευαισθησία ως προς το επιτόκιο.
- 1.13. Το τεχνικό αποθεματικό θα πρέπει να υπολογίζεται με βάση τα σενάρια που χρησιμοποιούν την καμπύλη επιτοκίων άνευ κινδύνου μετά το ακραίο γεγονός, όπως καθορίζεται υποβάλλοντας την καμπύλη βασικού επιτοκίου άνευ κινδύνου σε δοκιμές αντοχής και προσθέτοντας ξανά στο επιτόκιο άνευ κινδύνου την προσαρμογή λόγω αντιστοίχισης, την προσαρμογή λόγω μεταβλητότητας ή το μεταβατικό μέτρο με βάση το άρθρο 308 στοιχείο γ) της οδηγίας Φερεγγυότητα II, εφόσον εφαρμόζεται.
- 1.14. Η αξία των στοιχείων ενεργητικού πρέπει να επανυπολογίζεται με βάση τα σενάρια υποβάλλοντας σε δοκιμές αντοχής μόνο την καμπύλη βασικού επιτοκίου άνευ κινδύνου, τυχόν δε διαφορές πάνω από την καμπύλη βασικού επιτοκίου άνευ κινδύνου πρέπει να παραμένουν αμετάβλητες. Αυτό μπορεί να συνεπάγεται χρήση αποτίμησης βάσει υποδείγματος για τον προσδιορισμό της αξίας των στοιχείων ενεργητικού με βάση τις δοκιμές αντοχής.
- 1.15. Οι ασφαλιστικές και αντασφαλιστικές επιχειρήσεις πρέπει να διασφαλίζουν ότι οι αξίες των στοιχείων ενεργητικού πριν από τις δοκιμές αντοχής, που προκύπτουν

με τη χρήση αποτίμησης βάσει υποδείγματος, είναι συμβατές με τις χρηματιστηριακές τιμές παρεμφερών στοιχείων ενεργητικού σε ενεργές αγορές.

Κατευθυντήρια γραμμή 5 - Επενδύσεις με χαρακτηριστικά μετοχών και χρεωστικών τίτλων

- 1.16. Όταν τα στοιχεία ενεργητικού παρουσιάζουν χαρακτηριστικά χρεωστικών τίτλων και μετοχών, οι επιχειρήσεις πρέπει να λαμβάνουν υπόψη αμφότερα τα γνωρίσματα αυτά κατά τον προσδιορισμό των υποενοτήτων κινδύνου του τυποποιημένου μαθηματικού τύπου που θα πρέπει να εφαρμοστούν.
- 1.17. Κατά τον προσδιορισμό των υποενοτήτων κινδύνου του τυποποιημένου μαθηματικού τύπου που εφαρμόζονται, οι επιχειρήσεις πρέπει να λαμβάνουν υπόψη την οικονομική ουσία του στοιχείου ενεργητικού.
- 1.18. Όταν το στοιχείο ενεργητικού μπορεί να θεωρηθεί ότι αποτελεί σύνθεση διακριτών συστατικών στοιχείων, οι επιχειρήσεις πρέπει, όπου ενδείκνυται, να εφαρμόζουν τους σχετικούς συντελεστές κινδύνου σε καθένα από αυτά τα συστατικά στοιχεία χωριστά.
- 1.19. Όταν το στοιχείο ενεργητικού δεν είναι δυνατόν να θεωρηθεί ότι αποτελεί σύνθεση ξεχωριστών συστατικών στοιχείων, οι επιχειρήσεις πρέπει να βασίζονται στον προσδιορισμό των υποενοτήτων κινδύνου του τυποποιημένου μαθηματικού τύπου που εφαρμόζονται στο κατά πόσον τα χαρακτηριστικά χρεωστικού τίτλου ή μετοχής υπερισχύουν από οικονομικής άποψης.

Κατευθυντήρια γραμμή 6 - Αρνητικές θέσεις μετοχής

- 1.20. Όταν οι επιχειρήσεις διατηρούν αρνητικές θέσεις μετοχής, αυτές πρέπει να χρησιμοποιούνται για αντιστάθμιση θετικών θέσεων σε μετοχές κατά τον υπολογισμό της κεφαλαιακής απαίτησης για τον κίνδυνο μετοχών μόνον εάν πληρούνται οι προϋποθέσεις που προβλέπονται στα άρθρα 208 έως 215 των εκτελεστικών μέτρων.
- 1.21. Οι επιχειρήσεις πρέπει να αγνοούν κάθε άλλη αρνητική θέση μετοχής (υπολειμματικές αρνητικές θέσεις μετοχής) κατά τον υπολογισμό της κεφαλαιακής απαίτησης για τον κίνδυνο μετοχών.
- 1.22. Δεν πρέπει να θεωρείται ότι η αξία των υπολειμματικών αρνητικών θέσεων μετοχής αυξάνεται λόγω της εφαρμογής των συντελεστών κινδύνου σε μετοχές.

Κατευθυντήρια γραμμή 7 - Υποενότητα συγκεντρώσεων κινδύνου αγοράς

- 1.23. Με την επιφύλαξη του άρθρου 187 παράγραφος 3 δεύτερο μέρος των εκτελεστικών μέτρων, οι επιχειρήσεις δεν πρέπει να εφαρμόζουν συντελεστή κινδύνου 0% σε επενδύσεις σε οντότητες που ανήκουν σε οντότητες οι οποίες συμπεριλαμβάνονται στον κατάλογο που παρατίθεται στο άρθρο 187 παράγραφος 3 των εκτελεστικών μέτρων.

Κατευθυντήρια γραμμή 8 - Συναλλαγές δανειοδοσίας τίτλων και παρεμφερείς συμφωνίες

- 1.24. Κατά τον προσδιορισμό των κεφαλαιακών απαιτήσεων για συναλλαγές δανειοδοσίας ή δανειοληψίας τίτλων και συμφωνίες επαναγοράς ή αγοράς και επαναπώλησης, συμπεριλαμβανομένων των πράξεων ανταλλαγής ρευστότητας, οι επιχειρήσεις πρέπει να ακολουθούν την αναγνώριση των ανταλλασσόμενων στοιχείων στον ισολογισμό κατά την οδηγία Φερεγγυότητα II. Πρέπει επίσης να λαμβάνουν υπόψη τους συμβατικούς όρους και τους κινδύνους που απορρέουν από τη συναλλαγή ή συμφωνία.
- 1.25. Εάν το δανειζόμενο στοιχείο ενεργητικού παραμένει στον ισολογισμό και το ληφθέν στοιχείο ενεργητικού δεν αναγνωρίζεται, οι επιχειρήσεις πρέπει:
- α) να εφαρμόζουν τις σχετικές υποενότητες κινδύνου αγοράς στο δανειζόμενο στοιχείο·
  - β) να συμπεριλαμβάνουν το δανειζόμενο στοιχείο στον υπολογισμό της κεφαλαιακής απαίτησης για τον κίνδυνο αθέτησης αντισυμβαλλομένου επί πιστωτικών ανοιγμάτων τύπου 1, λαμβάνοντας υπόψη τη μείωση του κινδύνου που παρέχει το ληφθέν στοιχείο ενεργητικού εφόσον αναγνωρίζεται ως εξασφάλιση σύμφωνα με τις απαιτήσεις που προβλέπονται στο άρθρο 214 των εκτελεστικών μέτρων.
- 1.26. Εάν το ληφθέν στοιχείο ενεργητικού αναγνωρίζεται και το δανειζόμενο στοιχείο ενεργητικού δεν παραμένει στον ισολογισμό, οι επιχειρήσεις πρέπει:
- α) να εφαρμόζουν τις σχετικές υποενότητες κινδύνου αγοράς στο ληφθέν στοιχείο ενεργητικού·
  - β) να λαμβάνουν υπόψη το δανειζόμενο στοιχείο ενεργητικού στον υπολογισμό της κεφαλαιακής απαίτησης για τον κίνδυνο αθέτησης αντισυμβαλλομένου επί πιστωτικών ανοιγμάτων τύπου 1, με βάση την αξία ισολογισμού του δανειζόμενου στοιχείου ενεργητικού τη στιγμή της ανταλλαγής, εφόσον από τους συμβατικούς όρους και τις νομοθετικές διατάξεις σε περίπτωση αφερεγγυότητας του δανειολήπτη προκύπτει ο κίνδυνος το δανειζόμενο στοιχείο ενεργητικού να μην επιστραφεί, μολονότι έχει παραδοθεί το ληφθέν στοιχείο ενεργητικού.
- 1.27. Εάν το δανειζόμενο στοιχείο ενεργητικού και το ληφθέν στοιχείο ενεργητικού αναγνωρίζονται στον ισολογισμό κατά την οδηγία Φερεγγυότητα II, οι επιχειρήσεις πρέπει:
- α) να εφαρμόζουν τις σχετικές υποενότητες κινδύνου αγοράς στο δανειζόμενο στοιχείο ενεργητικού και στο ληφθέν στοιχείο ενεργητικού·
  - β) να συμπεριλαμβάνουν το δανειζόμενο στοιχείο στον υπολογισμό της κεφαλαιακής απαίτησης για τον κίνδυνο αθέτησης αντισυμβαλλομένου επί πιστωτικών ανοιγμάτων τύπου 1, λαμβάνοντας υπόψη τη μείωση του κινδύνου που παρέχει το ληφθέν στοιχείο ενεργητικού εφόσον αναγνωρίζεται ως εξασφάλιση σύμφωνα με τις απαιτήσεις που παρατίθενται στο άρθρο 214 των εκτελεστικών μέτρων·

- γ) να λαμβάνουν υπόψη τις υποχρεώσεις οι οποίες εμφανίζονται στον ισολογισμό τους και οι οποίες προκύπτουν από τη δανειοδοτική συμφωνία στον υπολογισμό της κεφαλαιακής απαίτησης για την υποενότητα κινδύνου επιτοκίου.

Κατευθυντήρια γραμμή 9 - Δεσμεύσεις που ενδέχεται να δημιουργούν υποχρεώσεις πληρωμής

- 1.28. Όπως προβλέπεται στο άρθρο 189 παράγραφος 2 στοιχείο ε) των εκτελεστικών μέτρων, η κεφαλαιακή απαίτηση για πιστωτικά ανοίγματα τύπου 1 στην ενότητα κινδύνου αθέτησης αντισυμβαλλομένου πρέπει να εφαρμόζεται σε νομικά δεσμευτικές υποχρεώσεις τις οποίες έχει αναλάβει ή διακανονίσει μια επιχείρηση.
- 1.29. Όταν δεν αναφέρεται ρητά κάποια ονομαστική αξία στη συμφωνία ανάληψης δέσμευσης, οι επιχειρήσεις πρέπει να προσδιορίζουν την αντίστοιχη ζημία σε περίπτωση αθέτησης, όπως αναφέρεται στο άρθρο 192 παράγραφος 5 των εκτελεστικών μέτρων, βάσει μιας εκτίμησης του ονομαστικού ποσού.
- 1.30. Η εκτίμηση της ονομαστικής αξίας είναι το μέγιστο ποσό που αναμένεται να πληρωθεί σε περίπτωση πιστωτικού γεγονότος του αντισυμβαλλομένου.

Κανόνες συμμόρφωσης και υποβολής στοιχείων

- 1.31. Το παρόν έγγραφο περιλαμβάνει κατευθυντήριες γραμμές οι οποίες εκδίδονται δυνάμει του άρθρου 16 του κανονισμού ΕΙΟΡΑ. Σύμφωνα με το άρθρο 16 παράγραφος 3 του κανονισμού της ΕΙΟΡΑ, οι εθνικές αρμόδιες αρχές καταβάλλουν κάθε δυνατή προσπάθεια για να συμμορφωθούν με τις κατευθυντήριες γραμμές και συστάσεις.
- 1.32. Οι αρμόδιες αρχές που συμμορφώνονται ή προτίθενται να συμμορφωθούν με τις παρούσες κατευθυντήριες γραμμές πρέπει να τις ενσωματώσουν δεόντως στο κανονιστικό ή εποπτικό τους πλαίσιο.
- 1.33. Οι αρμόδιες αρχές επιβεβαιώνουν στην ΕΙΟΡΑ εάν συμμορφώνονται ή προτίθενται να συμμορφωθούν με τις παρούσες κατευθυντήριες γραμμές, παραθέτοντας τους λόγους ενδεχόμενης μη συμμόρφωσης, εντός δύο μηνών από την έκδοση της μετάφρασης των κατευθυντήριων γραμμών.
- 1.34. Ελλείψει απάντησης εντός της προθεσμίας αυτής, οι αρμόδιες αρχές θα θεωρείται ότι δεν συμμορφώνονται με τις υποχρεώσεις υποβολής στοιχείων και το γεγονός αυτό θα γνωστοποιείται.

Τελική διάταξη περί επανεξέτασης

- 1.35. Οι παρούσες κατευθυντήριες γραμμές υπόκεινται σε επανεξέταση από την ΕΙΟΡΑ.